TIME	דל"ת / טרף
כל	1:21:53
חלק	1:24:23
אומנא	1:26:20
בגון	1:29:25
מעלין	1:47:36

כל המרבין לו לא במהרה מטיבין לו • וכשילהי מרובה (נ"ק דף פ:
ושם ד"ה לעולם) דקאמר רב אחא גופיה "לעולם אין מטיבין לו" איכא
למימר דמתחל' אמר "לא במהרה מטיבין" שהיה מלפה שיחזיקוהו לגדולתו
וכשראה שלא החזיקוהו שוב אמר "לעולם אין מטיבין לו": **חלק** בכור
וחלק פשוט יהבינן ליה אחד מנה •
כדנפקא לן בית טחלין (לקמן דף קכד:)
מדכתיב "פי שנים" מקים חלק בכורה
לחלק פשוט: **אמיצרא** דבי נשי
אישדגרס בתר הבי אמרי אחמרי אחוותא ח"כ
בי נשיה הייו אחיו ולא הין לאחיו
בנים כי אם בנות ואית דגרס
"אמרי אחי" ח"כ 'בי נשיה' הייו
אחין [ועי' תוס' שבת כג: ד"ה דבי נשא]:
כגון זהכופין על מדת סדום תימה
לר"י לרבה אמאי איצטריך
קרא בבכור דהבינן ליה אחד מנה
ואומר הכתוב אחד כב' אחיו ואילו היו שני
אחיו רוצים להשתתף לחכמים לשליחי
לתת להם חלק ביחד, ועוד דבכור
'מתנה' קרייה רחמנא כדאמר בית
נוחלין (שם) דכתיב "לתת לו פי שנים"
ואין לכוף אם הטעון, ולאביי נמי אי
לאו דקרייה רחמנא בכור ה"א יקום
על שם אחיו כאילו הוא ואחיו קיימין
ורבינא מפרש דהא דאמר רבה כופין
לא מדין תורה קאמר דבדין היה יכול
למחות שכנגדו דאיכא קפידא ברוחות
כדאמר בכמה דוכתין ועוד דכופין
על מדת סדום בזה נהנה וזה לא חסר
הייו בשכבר דר בחצר חבירו שאינו
מעלה לו שכר אבל הא פשיטא שיכול
למחות בו שלא יכנס לדור בביתו אפי'
בחצר דלא קיימא לאגרא וגברא דלא
עביד למיגר דהוה זה נהנה וזה לא
חסר אלא מתקנת חכמים קאמר הכא
דטפין והשתא אין להקשות כלל אמאי
אילטריך קרא לבכור:
מעלין ליה בנכסי דבר מריון •
פירש הקונטרס בשדה
הבעל (ג) שיטים לומר שפעמים
מתברכת משאר שדות, ובתרתי
אדעתא אתרי נגרי לא שייך למימר
"מעלין" כיון שצריך להשקות ואין
מתברכת זו יותר מזו, ואין נראה דגם
'אותם שצריך להשקות' מתברכת אחת
מהם פעמים יותר - שאחת לוקה
בשידפון ואחת אינה לוקה ופר"ח
'מעלין בנכסי דבר מריון' לא ניתן לך
זכות שיש לנו בשדה זו אם לא בדמים
יקרים כמו בני מריון שהיו עשירים
ולא היו מוכרים קרקעותיהם אלא
בדמים יקרים, ותרתי אדעתא אתרי
נגרי לא קאי אעובדא דההוא גברא
אלא מילתא באנפי נפשיה כלומר
שתי שדות שיש לכל אחד נגר ורוצה
האחד שיחלקו כל אחת לשתים שיקח
אלי שדה זו ואלי שדה זו, אמר רבה
כופין על מדת סדום ויטול כל (מ)
שדה שלם כדי שיהא לכל אחד חלק
אחד מנרא, וכן יש לפרש 'תרתי אדעתא אחד נגרא' שהנגר
מפסיק בין שתי השדות ואם יחלקו כל שדה לשתים לא יהיה
חלקו אחד מנרא והשתא בהני לא שייך למימר 'מעלין בנכסי
דבי בר מריון' דאמו אם האחד רוצה לחלוק לעשרים נאמר שיחלקו משום מעלין, ולשון מעלין כמו אינו מתיישב לפ"ה:

חד

הגהות הב"ח (כ) תוס' ד"ה כגון וכו' שלא נתן לו בכתוב כח' אלא: (ג) ד"ה מעלין וכו' בשדה הנפל ואחיי שיכולים: (מ) בא"ד ויטול כל אחד שדה שלם: